

Entenent un pressupost municipal

Grup Auditoria Ciutadana del Deute de Badalona

**NO DEVEM
NO PAGUEM**

EL DEUTE
NI ÉS PÚBLIC
NI ÉS LEGÍTIM

Contingut

Què és un pressupost municipal?

- Què és un pressupost municipal?? 4
- Estructura del pressupost municipal 5

Quins són els continguts d'un pressupost municipal?

- Contingut dels pressupostos: ingressos 7
- Classificació econòmica dels ingressos 8
- Principals fonts d'ingressos 11
- Contingut dels pressupostos: despeses 12
- Classificació funcional del despeses 13
- Classificació econòmica de les despeses 15
- L'endeutament d'un ajuntament 19

Elaboració, tramitació, modificació i control dels pressupostos municipals

- Fases pressupostàries 21
- Elaboració del pressupost municipal 22
- L'annex d'inversions 23
- Principis pressupostaris 24
- Aprovació del pressupost municipal 25
- Modificacions pressupostàries 26
- Gestió del pressupost 27
- La liquidació del pressupost municipal 28
- El resultat pressupostari 31
- El romanent de tresoreria 32

- Balanç i patrimoni net 33
- El control dels pressupostos 35

Fuentes d'informació pressupostària i Glossari de termes

- Fuentes d'informació pressupostària 37
- Glossari de termes 38

Què és un pressupost municipal?

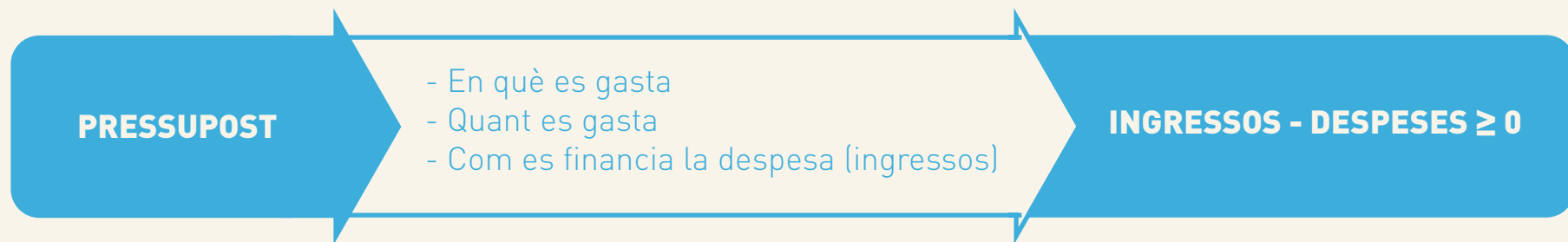
Entenen un pressupost municipal

Què és un pressupost municipal?

Es un document que recull la previsió de despeses i ingressos que es pressuposa (d'aquí la paraula) es realitzessin durant un any (de l'1 de gener al 31 de desembre).

Al pressupost és on es tradueixen les prioritats polítiques dels governs en establir en què es gasta, en quina quantitat i com es finança aquesta despesa (ingressos).

Qualsevol canvi en la quantitat o la finalitat de les despeses pressupostades ha de tramitar-se mitjançant una modificació de crèdit. **Ull!** Les modificacions de crèdit són bastant habituals, per la qual cosa és millor analitzar les liquidacions del pressupost al final de l'exercici.

Estructura del pressupost municipal

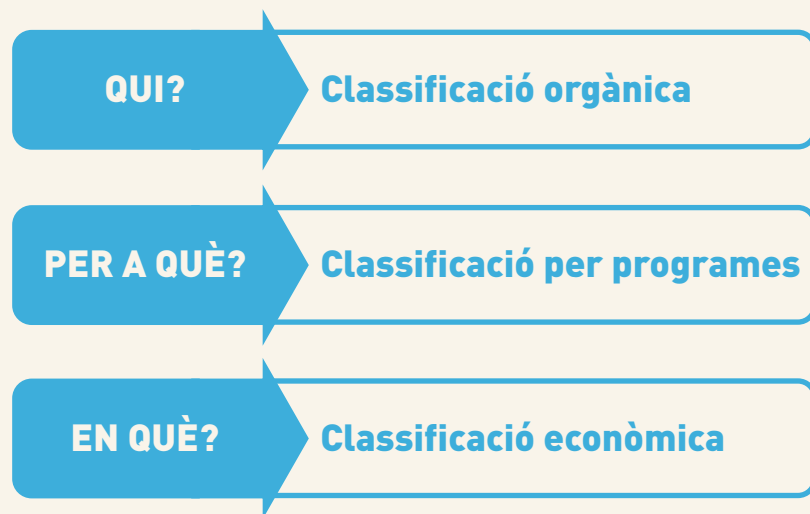
La estructura dels pressupostos municipals està definida en l'[Orden EHA/3565/2008](#), del 3 de desembre, i diferencia entre:

- **Ingressos**: la previsió dels recursos que l'entitat espera obtenir l'any per finançar les despeses que figuren al pressupost de despeses.
- **Despeses**: les despeses que es pretenen escometre durant l'exercici. **Les despeses no poden ser mai superiors als ingressos.**

L'estat dels ingressos i les despeses es classifica en:

- 1) **Classificació Orgànica**: Informa sobre qui ingressa o qui realitza la despesa.
- 2) **Classificació Econòmica**: Informa sobre com es gasta, sobre la naturalesa econòmica de la despesa. Està definida pel Ministeri d'Economia i Hisenda i és d'obligat compliment.
- 3) **Classificació per programes o funcional**: Informa sobre en què es gasta, és a dir, la finalitat de la despesa.

(Aquestes classificacions s'expliquen amb més detall a les següents pàgines)

Quins són els continguts d'un pressupost municipal?

Entenent un pressupost municipal

Contingut dels pressupostos: ingressos

El càlcul dels ingressos ha de ser realista i basat en el principi de prudència. Els ingressos no tenen classificació funcional, solament econòmica i orgànica.

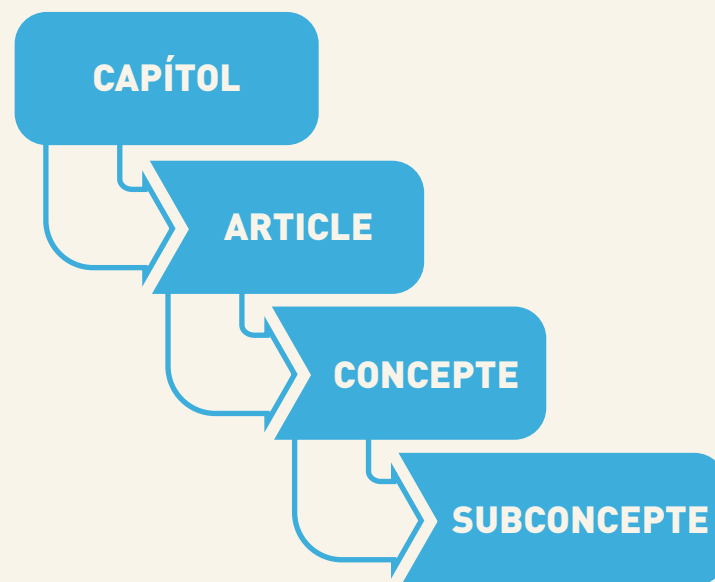
CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA DELS INGRESSOS

Dins de la classificació econòmica dels ingressos es distingeix entre:

- **Ingressos corrents**: són els ingressos habituals i repetitius de cada any (impostos i taxes), per exemple els procedents de la recaptació de l'impost de circulació
- **Ingressos de capital**: són aquells que augmenten el passiu del patrimoni municipal, són diners que han de retornar-se i estan sotmesos a una legislació que limita la capacitat d'endeutament de l'organisme local. Exemple: la subscripció d'un préstec.
- **Ingressos financers**: ingressos en la recaptació de dipòsits immobilitzats o de crèdits.

En la classificació econòmica, el pressupost es divideix en nou capítols (de l'1 al 9) a fi d'unificar els comptes del sector públic espanyol i europeu.

El capítol, es divideix en articles, conceptes i subconceptes que permeten una major concreció de l'ingrés.

Classificació econòmica dels ingressos

Ingressos corrents

Capítol 1. Impostos directes: graven la font de la renda, fruits del patrimoni o d'una activitat.

Exemple l'IBI, impostat de circulació, etc.

Capítol 2. Impostos indirectes: IVA, imposats sobre begudes alcohòliques o sobre construccions, obres, etc.

Capítol 3. Taxes i altres ingressos: taxes, preus públics i contribucions especials per la realització d'una contraprestació municipal.

Capítol 4. Transferències corrents: transferències de l'Estat i de la Comunitat Autònoma.

Capítol 5. Ingressos patrimonials: rendes de patrimoni del Municipi.

Ingressos de capital

Capítol 6. Alienació d'inversions reals: venda de solars i finques rústiques.

Capítol 7. Transferències de capital: ingressos de naturalesa no tributària destinats a finançar despeses de capital. Exemple: fons de la UE.

Ingressos financers

Capítol 8. Actius financers: devolució de fiances o dipòsits immobilitzats.

Capítol 9. Passius financers: crèdits sol·licitats a entitats privades.

Exemple d'un pressupost de ingressos

Classificació econòmica	Descripció	Previsió inicial
Capítol 1	Impostos directes: graven la font de la renda, fruits del patrimoni o d'una activitat. Exemple l'IBI, impostat de circulació, etc.	70.043.204,47
Capítol 2	Impostos indirectes: IVA, impostos sobre begudes alcohòliques o sobre construccions, obres, etc.	6.738.861,44
Capítol 3	Taxes i altres ingressos: taxes, preus públics i contribucions especials per la realització d'una contraprestació municipal.	18.883.130,00
Capítol 4	Transferències corrents: transferències de l'Estat i de la Comunitat Autònoma.	55.472.503,27
Capítol 5	Ingressos patrimonials: rendes de patrimoni del Municipi.	518.364,99
TOTAL INGRESSOS CORRENTS: la suma del capítol I al V.		151.656.064,17
Capítol 6	Alienació d'inversions reals: venda de solars i finques rústiques.	0,00
Capítol 7	Transferències de capital: ingressos de naturalesa no tributària destinats a finançar despeses de capital. Exemple: fons de la UE.	0,00
TOTAL INGRESSOS DE CAPITAL: la suma del capítol VI al VII.		0,00
Capítol 8	Actius financers: devolució de fiances o dipòsits immobilitzats.	365.479,47
Capítol 9	Passius financers: crèdits sol·licitats a entitats privades.	0,00
TOTAL INGRESSOS FINANCERS: la suma del capítol VIII al IX.		365.479,47
TOTAL PRESSUPOST DE INGRESSOS		152.021.543,64

Exemple d'un pressupost de ingressos

PRESSUPOST D'INGRESSOS

Orgànica	0 - Ajuntament	10.191.358,23
----------	----------------	---------------

Econòmica

Cap.	Art.	Con.	Subcon.	Descripció	Import
1				Impostos directes	4.011.000,00
	11			Impostos sobre el capital	3.917.000,00
		112		IBI - Naturalesa rústica	207.000,00
			11200	IBI - Naturalesa rústica	207.000,00
		113		IBI - Naturalesa Urbana	2.760.000,00
			11300	IBI - Naturalesa Urbana	2.760.000,00
		115		Impost sobre vehicles de tracció mecànica	850.000,00
			11500	Impost sobre vehicles de tracció mecànica	850.000,00
		116		Impost increment valor terrenys de naturalesa urbana	100.000,00
			11600	Impost increment valor terrenys de naturalesa urbana	100.000,00
	13			Impost sobre activitats econòmiques	94.000,00
		130		Impost sobre activitats econòmiques	94.000,00
			13000	Impost sobre activitats econòmiques	94.000,00
...			

Principals fonts de ingressos

1) Les transferències no condicionades de l'Estat i la Comunitat Autònoma.

L'ajuntament pot destinar-los a qualsevol despesa de la seva competència.

2) Les subvencions condicionades o finalistes.

Aquelles que s'atorguen amb un objectiu específic. Exemple: finançar inversions en obra pública, programes de foment d'ocupació, recollida selectiva de residus, etc.

3) Els impostos obligatoris.

L'Impost de Béns Immobles (IBI) grava la titularitat dels béns immobles tant de naturalesa urbana com a rústica situats en el terme municipal; l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) grava l'exercici de qualsevol tipus d'activitat econòmica desenvolupada en el terme municipal i l'Impost de Vehicles de Tracció Mecànica (IVTM) grava la titularitat dels vehicles d'aquesta naturalesa aptes per circular per les vies públiques.

4) Els impostos potestatis.

L'Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres (ICIO), grava la realització de qualsevol construcció, instal·lació o obra que necessiti la corresponent llicència urbanística, i l'Impost sobre l'Increment del Valor dels

Terrenys de Naturalesa Urbana (Plusvàlua) que grava l'increment de valor que experimentin els terrenys de naturalesa urbana.

5) Les taxes.

Les taxes s'apliquen per la prestació d'un determinat servei o activitat administrativa. Exemples són la recollida de residus, el clavegueram, la tramitació de llicències.

6) Els preus públics.

Són els que s'apliquen a determinats serveis o beneficis de caràcter voluntari. Exemples serien l'abonament a la piscina, el poliesportiu, el transport o el teatre municipal.

7) Les contribucions especials.

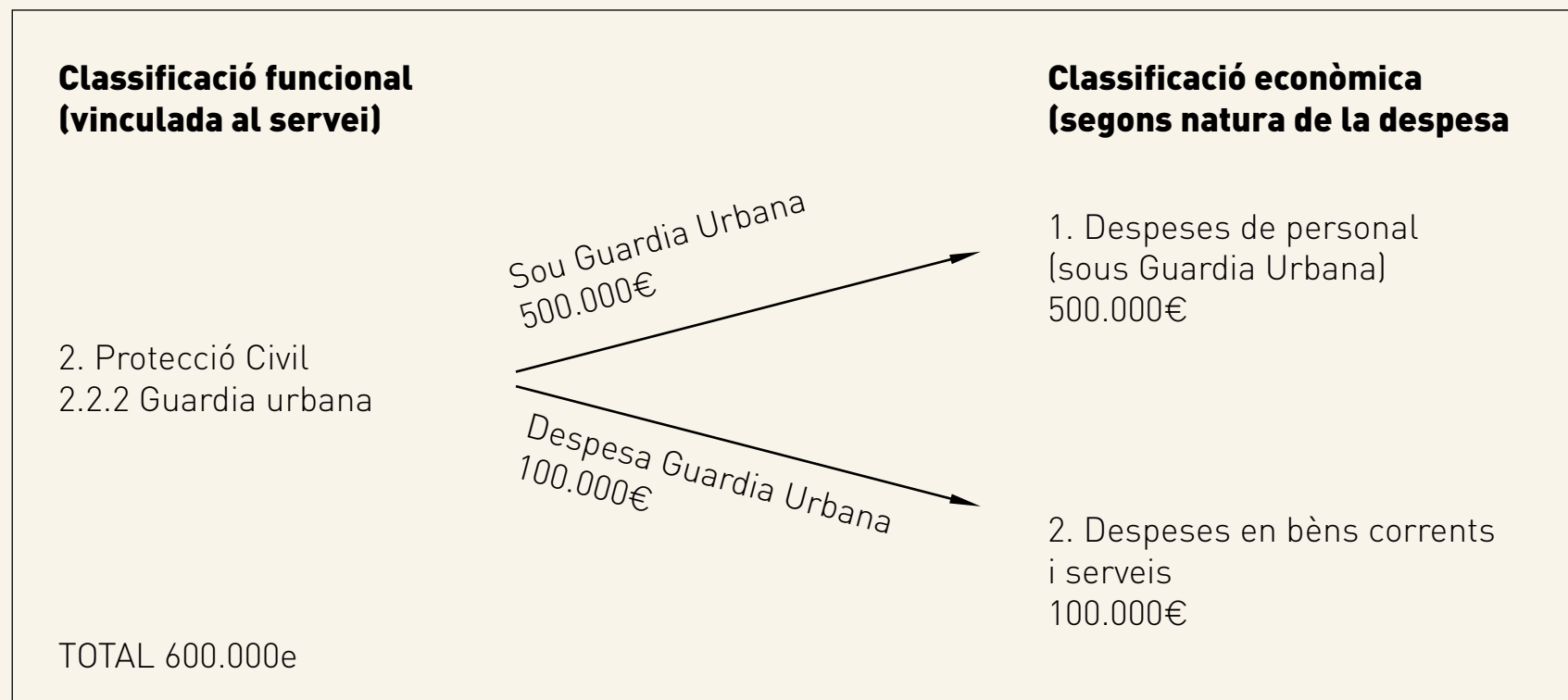
Les contribucions especials s'apliquen per finançar determinades obres públiques o per establir o ampliar un servei públic, sempre que aquests comportin un benefici a particulars o un increment del valor dels seus béns. S'aproven al Ple Municipal.

La font principal d'ingressos municipals són els impostos i les taxes, sent la quantitat més elevada l'IBI i les transferències de l'Estat.

Contingut dels pressupostos: despeses

Per ordenar les despeses s'estableixen tres classificacions:

- 1) **Per programes o funcional:** Informa sobre en què es gasta. Exemple: protecció i seguretat.
- 2) **Classificació Econòmica:** Informa sobre com es gasta, sobre la naturalesa econòmica de la despesa. Exemple: despesa de personal, el pagament de subministrament d'aigua.
- 3) **Classificació Orgànica:** Informa sobre qui realitza la despesa.

Classificació funcional de les despeses

La classificació funcional té tres nivells, el primer és el grup de funció, el segon assenyalat la funció i el tercer la subfunció.

Exemple: dotació d'un pressupost per a l'ensenyament en els col·legis públics:

- Grup de funció 4 és "Producció de béns públics de caràcter social" (agrupa les dotacions per a sanitat, educació, cementiris, urbanisme, habitatges, etc.)
- Funció 4.2. "educació" (per tant, ja no és sanitat ni cementiris, ni...)
- Subfunció 4.2.2 "Ensenyament" (només abasta escoles i ensenyament)

A mesura que t'endinses en la funció s'especifica, es limita i es resumeix la finalitat de la despesa.

En el primer nivell de la classificació funcional (grup de funció) trobem deu grups, numerats del 0 al 9.

Classificació funcional de la despesa

0. Deute públic
1. Serveis de caràcter general
2. Protecció civil i seguretat ciutadana
3. Seguretat, protecció i promoció social
4. Producció de béns públics de caràcter general
5. Producció de béns públics de caràcter econòmic
6. Regulació econòmica de caràcter general
7. Regulació econòmica de sectors productius
8. Es deixa obert a fi de recollir ajustos de consolidació
9. Transferències a administracions públiques

Exemple classificació funcional de despeses

Classificació funcional	Grupo	Funció
1. Serveis de caràcter general	175.000	
1.1. Òrgans de govern (retribucions a membres del consistori i despeses generals.)		2.000
1.2. Administració general		173.000
2. Protecció civil i seguretat ciutadana	2.000	
2.1. Seguretat (retribucions, inversions, serveis policia local.)		2.000
3. Seguretat, protecció i promoció social	36.000	
3.1. Seguretat, protecció i promoció social (acció social, ajudes, atencions benefico-assistencials, reinsercions, etc.)		36.000
4. Producció de béns públics de caràcter social	165.000	
4.1. Sanitat		1.000
4.1.1 Hospitals (campanyes de desinfecció, control d'aliments, etc.)		
4.2. Educació		4.000
4.2.1 Ensenyament (manteniment de centres escolars, conserges, etc.)		
4.3. Habitatge i urbanisme		40.000
4.3.1 Habitatge (construcció i millores d'habitatges)		
4.3.2 Urbanisme i arquitectura (conservació, enllumenat, etc.)		
4.4. Benestar comunitari (subministrament i depuració d'aigües, clavegueram, recollida d'escombraries, neteja viària, serveis funeraris, etc.)		73.000
4.5. Cultura		47.000
5. Producció de béns de caràcter econòmic	56.000	
5.1. Infraestructures bàsiques i transports de viatgers, etc.		56.000
6. Regulació econòmica de caràcter general	7.000	
6.1. Regulació econòmica (personal, material i serveis de comptabilitat, gestió i recaptació d'ingressos locals, etc.)		7.000
7. Regulació econòmica de sectors productius	3.000	
(aportacions per al foment de la indústria i del turisme)		
7.2. Indústria (despeses i transferències a empreses industrials)		3.000
9. Transferències a administracions públiques	1.000	1.000
0. Deute públic	55.000	55.000
0.1. Deute públic (despeses per interessos i amortitzacions de deute financer)		
TOTAL PRESSUPOST DESPESES 2014	500.000	

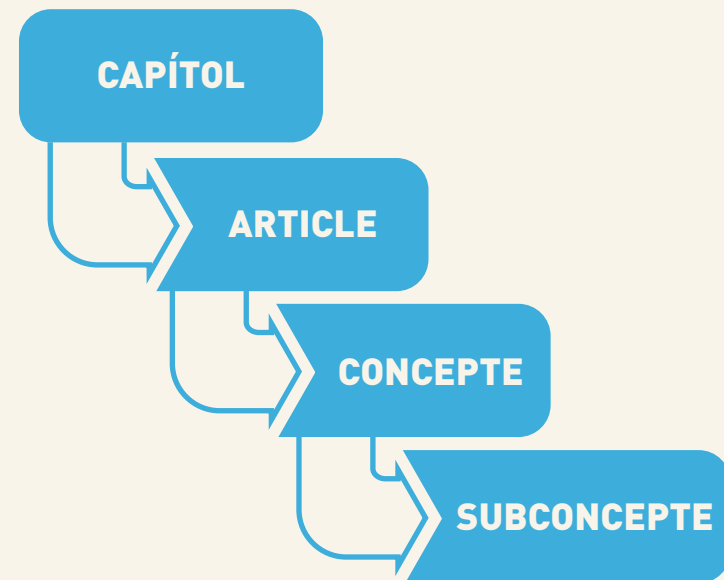
Classificació econòmica de les despeses

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA DE LES DESPESES

Dins de la classificació econòmica de les despeses es distingeix entre:

- **Despeses corrents:** despeses habituals necessàries per al funcionament dels serveis públics (despeses en personal, despeses de funcionament). Exemple: els salaris del personal de la guarderia municipal.
- **Despeses de capital:** despeses extraordinàries en inversions reals o el seu finançament (creació d'infraestructures i adquisició de béns de caràcter inventariable).
- **Despeses financeres:** despeses en l'adquisició d'actius financers o per a l'amortització dels préstecs.

En la classificació econòmica, el pressupost es divideix en nou capítols (de l'1 al 9) a fi d'unificar els comptes del sector públic espanyol i europeu. El capítol, es divideix en articles, conceptes i subconceptos que permeten una major concreció de la despesa.

Clasificació econòmica de les despeses

Despeses corrents

Capítol 1. Despeses de personal: retribucions, indemnitzacions, cotitzacions i plans de pensions per a tot el personal contractat.

Capítol 2. Despeses corrents i serveis: subministraments, materials i despeses de serveis o treballs realitzats per empreses alienes contractades.

Capítol 3. Interessos: pagament d'interessos derivats d'operacions financeres.

Capítol 4. Transferències corrents: aportacions a altres entitats o administracions (estatals, autonòmiques o empreses privades) per finançar operacions corrents.

Despeses de capital

Capítol 6. Inversions reals: creació de nous equipaments o infraestructures i adquisició de béns inventariables.

Capítol 7. Transferències de capital: pagament de crèdits per finançar operacions de capital, que hagin finançat inversions reals.

Despeses financeres

Capítol 8. Actius financers: adquisició de préstecs, accions, dipòsits bancaris i fiances.

Capítol 9. Passius financers: pagament d'amortització de deute.

Exemple de pressupost de despeses

Clasificació econòmica	Descripció	Pressupost inicial
Capítol 1	Despeses de personal: retribucions, indemnitzacions, cotitzacions i plans de pensions per a tot el personal contractat.	49.999.992,20
Capítol 2	Despeses corrents i serveis: subministraments, materials i despeses de serveis o treballs realitzats per empreses alienes contractades.	45.250.467,04
Capítol 3	Interessos: pagament d'interessos derivats d'operacions financeres.	4.098.740,00
Capítol 4	Transferències corrents: aportacions a altres entitats o administracions (estatals, autonòmiques o empreses privades) per finançar operacions corrents.	28.934.203,70
Capítol 5	Fondos de contingència: ???	765.008,75
TOTAL DESPESES CORRENTS: la suma del capítol I al V.		129.048.411,69
Capítol 6	Inversions reals: creació de nous equipaments o infraestructures i adquisició de béns inventariables.	0,00
Capítol 7	Transferències de capital: pagament de crèdits per finançar operacions de capital, que hagin finançat inversions reals.	0,00
TOTAL DESPESES DE CAPITAL: la suma del capítol VI al VII.		0,00
Capítol 8	Actius financers: adquisició de préstecs, accions, dipòsits bancaris i fiances.	100.000,00
Capítol 9	Passius financers: pagament d'amortització de deute.	22.873.131,95
TOTAL DESPESES FINANCERES: la suma del capítol VIII al IX.		22.973.131,95
TOTAL PRESSUPOST DE DESPESES		152.021.543,64

Exemple de pressupost de despeses

PRESSUPOST DE DESPESES

Orgànica	0 - Ajuntament	10.191.358,23
Programa	01100 - Deute Públic	401.000,00

Econòmica

Cap.	Art.	Con.	Subcon.	Descripció	Importe
3				Despeses financeres	102.100,00
	31			Préstecs i altres operacions financeres	92.100,00
		310		Interessos	92.100,00
			31001	Interessos per operacions de tresoreria	50.000,00
			31004	Interessos préstec Caja Madrid	800,00
			31006	Interessos préstec Caja Madrid piscina climatitzada	1.600,00
			31007	Interessos préstec inversions locals 09	31.800,00
			31010	Interessos préstec inversions 2010	7.900,00
	35			Interessos de demora i altres despeses financeres	10.000,00
		359		Altres despeses financeres	10.000,00
			35900	Altres despeses financeres	10.000,00
...			

L'endeutament d'un ajuntament

El crèdit és una forma financera mitjançant la qual les entitats bancàries presten diners amb interès, basada en la garantia de la seva devolució en el temps fixat en el contracte.

A l'Administració local es distingeixen dos tipus de crèdits:

- els que s'han de retornar durant l'any (**operacions de crèdit a curt termini**) Els crèdits a curt termini només poden finançar desajustaments temporals de tresoreria, no poden figurar al pressupost i tenen un límit quantitatiu: no poden superar el 30% dels ingressos corrents de l'exercici anterior.

- els que poden retornar-se en diversos exercicis (**operacions de crèdit a llarg termini**). Els crèdits a llarg termini han de figurar al pressupost com a ingressos de capital i destinar-se a inversions o, de forma extraordinària, a salvar situacions límit de dèficits acumulats, per un període inferior a quatre anys.

Els crèdits per a despeses es destinaran exclusivament a la finalitat específica per la qual hagin estat autoritzats al pressupost general de l'entitat local o per les seves modificacions degudament aprovades.

La informació econòmica ha de ser clara, precisa i detallada a fi d'imputar la despesa a la partida adequada i l'ingrés en el seu concepte específic.

Elaboració, tramitació, modificació i control dels pressupostos municipals

Entenent un pressupost municipal

Fases pressupostàries

FASES PRESSUPOSTÀRIES

1. [Elaboració del pressupost](#). Secretaria d'Hisenda..
2. [Aprovació del pressupost](#) pel Ple de l'Entitat local.
3. Execució del pressupost pels òrgans de govern de l'Entitat local.
4. [Liquidació del pressupost](#).
5. [Rendició de comptes i control financer](#).

Elaboració del pressupost municipal

El pressupost municipal ha de contenir la classificació funcional de la despesa (fins al nivell de grup de funció i subfunció), la classificació econòmica de la despesa (fins al nivell de capítol, article i concepte) i la previsió d'ingressos.

A més la Llei exigeix presentar com a justificant els següents documents:

1) Liquidació del pressupost anterior.

2) La memòria del president.

Explica les principals modificacions en relació amb el pressupost vigent. Els municipis de més de 50.000 habitants presenten la Memòria justificativa del cost i rendiment dels serveis públics, i una Memòria demostrativa del grau de compliment dels objectius programats.

3) Informe econòmic financer.

Explica el perquè del rendiment previst per als ingressos del nou pressupost, els aspectes bàsics i els objectius que es plantegen en començar amb el nou pressupost.

4) Bases d'execució del pressupost.

On es fixen les principals regles que determina l'ajuntament per gestionar el pressupost.

5) Annex d'inversions.

L'annex d'inversions

Les inversions en obres, construccions, etc., tenen normalment una durada superior a un exercici (un any), que és el terme de vigència del pressupost. Això obliga a confeccionar un document que permeti enllaçar el programa de les obres superiors a l'any amb el pressupost de cada exercici.

Per a cada projecte haurà d'especificar-se, com a mínim:

1. Codi d'identificació.
2. Denominació del projecte.
3. Any de l'inici i any de finalització previstos.
4. Import total previst.
5. Anualitat prevista per a cadascun dels quatre exercicis.
6. Tipus de finançament determinant, si es finança amb recursos generals o amb ingressos afectats.
7. Previsible vinculació dels crèdits assignats.
8. Òrgan encarregat de la seva gestió.

Les operacions de crèdit que resultin necessàries per completar el finançament amb indicació dels costos que vagin a generar.

Principis pressupostaris

Els principis pressupostaris són un conjunt de regles comunes que han de seguir-se tant per confeccionar els pressupostos públics com per executar-los i interpretar-los:

- El pressupost ha de contenir totes les despeses i ingressos que es pensen realitzar durant l'any. A priori no es pot acordar una despesa si no s'ha previst al pressupost.
- Cada despesa ha d'imputar-se a la partida adequada i cada partida respon a una necessitat concreta i específica. No es pot pagar amb càrrec a una partida despeses que corresponguin a una altra finalitat o necessitat. Una despesa pot autoritzar-se encara que en la partida corresponent no tingui crèdit suficient, si no se sobrepassa la previsió del capítol i del grup de funció al que estigui adscrit en la classificació funcional.
- Tot pressupost públic ha d'aprovar-se sense dèficit inicial; és a dir, la previsió de les despeses ha de ser igual o inferior als ingressos que durant l'exercici es calcula que s'obtingran. El pressupost ha d'estar equilibrat.
- Els ingressos són una previsió, podent recaptar-se quantitats superiors, de manera que s'origini al final l'any un superàvit pressupostari; o recaptar quantitats inferiors a les previstes, originant un dèficit perquè s'ha gastat més del que s'ha ingressat.
- Per evitar la temptació d'incrementar artificialment els ingressos, la llei exigeix que, al costat del pressupost, s'inclouin uns documents que justifiquin la seva correcta confecció i l'informe de l'interventor ha d'avaluar aquests estudis i garantir l'equilibri pressupostari.

Aprovació del pressupost municipal

El pressupost municipal és subscrit per l'Alcalde i ho sotmet al ple municipal per a la seva aprovació. [Els passos per l'aprovació són:](#)

- 1) El ple municipal aprova el pressupost inicialment.
- 2) S'exposa al públic, previ anunci en el butlletí oficial per quinze dies, durant els quals els interessats podran examinar-los i presentar reclamacions davant el ple.
- 3) El pressupost es considerarà definitivament aprovat si durant aquest termini no s'han presentat reclamacions; en cas contrari, el ple disposarà d'un termini d'un mes per resoldre-les.
- 4) Una vegada aprovat definitivament, és publicat en el butlletí oficial de la província i el de la corporació, si ho tingués. A més es remetrà còpia a l'Administració de l'Estat i a la corresponent comunitat autònoma.

Si en iniciar-se l'exercici econòmic no hagués entrat en vigor el pressupost corresponent, es considerarà automàticament prorrogat el de l'anterior.

Còpia del pressupost i de les seves modificacions haurà de trobar-se a la disposició del públic, a efectes informatius, des de la seva aprovació definitiva fins a la finalització de l'exercici.

Modificacions pressupostàries

Durant l'exercici, poden aparèixer despeses que no han estat prevists en el projecte inicial i que és necessari atendre.

Per a les modificacions de crèdit s'han de complir els següents principis pressupostaris:

- Aparició d'una despesa específica que no pot demorar-se fins a l'exercici següent.

Exemple: l'obstrucció i trencament d'un col·lector obliga a realitzar una nova obra de conservació, valorada en 2.000.000e. Per a això és necessari buscar finançament, que pugui trobar-se no fent la urbanització del carrer X i transferir al crèdit per a aquesta emergència, o buscant una ajuda de la diputació, etc.

- Les transferències de crèdit entre partides, excepte quan afectin a despeses de personal.

Exemple: es requereix acord del ple i tramitació completa quan es destinen més recursos per a seguretat, i es finança aquesta alta amb la baixa de les previsions del pressupost inicial d'ensenyaments i escoles.

Ull! Les modificacions de crèdit són bastant habituals, per la qual cosa és millor analitzar les liquidacions del pressupost al final de l'exercici.

Gestió del pressupost

En un municipi, abans de pagar es requereixen uns tràmits o fases de la despesa:

- **Fase A: Autorització de la despesa.** S'acorda la realització d'una despesa determinada per una quantia certa o aproximada, reservant la totalitat o part d'un crèdit pressupostari. Exemple: s'aprova el projecte d'obres X i s'autoritza la despesa per valor de 10.000e.

- **Fase D: Disposició o compromís de la despesa.** S'acorda la realització de despeses per un import exactament determinat. Exemple: després de seguir el procediment de licitació, s'adjudica l'obra al contractista J per 9.500e.

- **Fase O: Reconeixement i liquidació de l'obligació.** Es declara l'existència d'un crèdit exigible contra l'entitat, derivat d'una venda o realització d'algun treball o servei. Exemple: el contractista realitza l'obra i presenta la primera certificació d'obra realitzada per valor d'1.000e.

- **Fase P: Ordenació de pagament.** S'expedeix la corresponent ordre de pagament contra la tresoreria de l'entitat. Exemple: el president expedeix l'ordenació del pagament i aquest acte motiva el pagament real segons la manera adequada per a la seva realització: xec, transferència bancària, etc.

L'execució del pressupost d'ingressos es realitza a través de les següents fases:

a) **Reconeixement dels drets de cobrament.** Es quantifica i es reconeix l'existència d'un crèdit o dret de cobrament a favor de l'entitat.

b) **Extinció del dret.** Quan es realitza el cobrament.

La liquidació del pressupost municipal

En finalitzar l'exercici, ha de realitzar-se la [liquidació del pressupost](#).

Aquest document ho subscriu l'interventor, avalant-ho amb la seva signatura i confeccionant un informe on s'explica què desviacions pressupostàries s'han produït al llarg de l'any, i si s'ha mantingut l'equilibri pressupostari. Els informes de la intervenció vetllen per la legalitat i correcta confecció del pressupost i són un toc d'atenció si es produeix el fet anòmal d'un resultat pressupostari negatiu.

Els interventors són seleccionats i formats per l'Estat, encara que presten els seus serveis en les administracions locals, per garantir la seva independència.

L'Estat de liquidació del pressupost forma part dels comptes anuals de l'Entitat local i està format per tres estats:

- 1) [Liquidació del Pressupost de despeses](#): Indica com s'ha executat el pressupost de despeses d'una Entitat local i permet conèixer quant s'ha gastat l'any, en què s'ha gastat i qui ha gastat.
- 2) [Liquidació del pressupost d'ingressos](#): Indica com s'ha executat el pressupost d'ingressos d'una Entitat local i permet conèixer quant s'ha ingressat l'any.
- 3) [Resultat pressupostari](#): Informa del resultat que s'ha obtingut com a conseqüència de l'execució del pressupost de despeses i del pressupost d'ingressos.

Liquidació del pressupost de despeses

Exemple i explicació d'una liquidació del pressupost de despeses:

- **Crèdits pressupostaris:** autoritzats pel Ple de l'entitat, distingint entre els inicials i les seves modificacions, el resultat de les quals seran els Crèdits definitius que indiquen la quantitat màxima que una entitat es pot gastar en un concepte determinat.
- **Despeses compromeses:** indica el total de crèdit que s'ha compromès amb un tercer per a la realització d'una despesa.
- **Obligacions reconegudes netes:** import de les obligacions de pagament que han tingut el seu origen en l'exercici. L'import que s'ha gastat en un exercici és el que s'indica en aquesta columna i, per tant, el que es considera despesa pressupostària.
- **Pagaments:** import de les obligacions reconegudes en l'exercici que

s'han pagat.

- **Obligacions pendents de pagament a 31 de desembre:** import de les obligacions reconegudes en l'exercici que es troben pendents de pagar a 31 de desembre d'aquest any. El seu import serà el resultat de deduir de les obligacions reconegudes netes els pagaments realitzats.

- **Romanent de crèdit:** import dels crèdits definitius que no s'han consumit en l'exercici. El seu import serà el que resulti de deduir dels crèdits definitius les obligacions reconegudes netes.

Capítulo	Créditos Iniciales	Modificaciones de Créditos	Créditos Definitivos	Gastos Comprometidos	Obligaciones Reconocidas Netas	Pagos	Obligaciones Pendientes de Pago a 31 de Diciembre	Remanentes de Crédito
1. Gastos de Personal	50.771.981,80	187.488,34	50.959.470,14	47.913.312,58	47.913.312,58	47.021.034,55	892.278,03	3.046.157,56
2. Gastos en Bienes Corrientes y Servicios	45.033.492,58	2.394.485,12	47.427.977,70	45.792.519,50	45.792.519,50	20.013.654,82	25.778.864,77	1.635.458,11
3. Gastos Financieros	3.682.206,22	307.488,65	3.989.694,87	3.907.047,75	3.907.047,75	3.812.894,48	94.153,27	82.047,12
4. Transferencias	38.987.890,93	5.006.291,58	34.003.882,51	38.580.872,77	38.580.872,77	22.771.655,78	5.809.218,99	5.423.109,74

La liquidació del pressupost d'ingressos

Exemple i explicació d'una liquidació del pressupost d'ingressos:

- **Previsió pressupostària inicial:** el que es preveia ingressar.
- **Modificacions de previsions pressupostàries:** les modificacions que s'han realitzat.
- **Previsions pressupostàries definitives:** partint de les inicials i tenint en compte les modificacions
- **Drets reconeguts:** import dels drets de cobrament que s'han originat en l'exercici
- **Drets anul·lats:** import dels drets reconeguts que han estat anul·lats per ajornaments i fraccionaments, anul·lació de liquidacions o devolucions d'ingressos que s'han pagat en aquest any.
- **Drets cancel·lats:** aquells que s'han cancel·lat perquè s'han cobrat en espècie o perquè el deutor ha resultat insolvent.
- **Drets reconeguts nets:** el que finalment s'hauria d'ingressar.
- **Recaptació neta:** el que s'ha ingressat dels drets reconeguts nets.
- **Drets pendents de cobrament a 31 de desembre:** el que no s'ha cobrat dels drets reconeguts. És a dir, el resultat de restar als drets reconeguts nets la recaptació neta.
- **Excés/defecte de previsió:** la desviació que ha existit en les previsions d'ingressos. És el resultat de restar a les previsions definitives els drets reconeguts nets. Si la diferència és positiva significa que es van estimar obtenir més recursos dels quals s'han obtingut i si la diferència és negativa, significa que s'han obtingut més recursos dels previstos.

II. Liquidación del presupuesto de ingresos . Resumen por capítulos

Capítulo	Previsiones presupuestarias iniciales	Modificaciones de previsions presupuestarias	Previsiones presupuestarias definitivas	Derechos Reconocidos	Derechos Anulados	Derechos Cancelados	Derechos Reconocidos Netos	Recaudación Neta	Derechos Pendientes de Cobro a 31 de Diciembre	Exceso/defecto previsión
1. Impuestos directos	71.437.118,99	0,00	71.437.118,99	71.043.986,30	1.495.110,07	0,00	69.548.876,23	61.641.003,34	7.907.872,89	-1.888.242,76
2. Impuestos indirectos	5.600.292,60	0,00	5.600.292,60	7.822.328,82	2.358.052,81	0,00	5.464.276,01	4.339.743,20	1.124.532,81	-136.016,59
3. Tasas y	21.457.718,00	319.721,79	21.777.441,29	24.922.906,95	1.719.927,54	0,00	23.113.329,41	15.009.100,92	7.995.219,59	1.335.007,05

El resultat pressupostari

El Resultat Pressupostari forma part de l'Estat de liquidació del pressupost i és la diferència entre la totalitat dels drets pressupostaris nets liquidats en l'exercici i les obligacions pressupostàries netes reconegudes en el mateix període.

El Resultat Pressupostari reflecteix el superàvit/dèficit de l'exercici de l'Entitat local.

Les operacions no financeres presenten d'una banda les operacions corrents (capítols 1 a 5 d'ingressos i 1 a 4 de despeses) i per un altre la resta d'operacions no financeres que es correspon amb els drets reconeguts nets i les obligacions reconegudes netes imputades als capítols 6 i 7 del Pressupost.

Els actius financers presenten els drets reconeguts nets i les obligacions reconegudes netes imputades al capítol 8 del Pressupost.

Els passius financers presenten els drets reconeguts nets i les obligacions reconegudes netes imputades al capítol 9 del Pressupost.

El Resultat Pressupostari, haurà d'ajustar-se, si escau, en funció de les obligacions finançades amb Romanent de tresoreria per a despeses generals i les desviacions de finançament de l'exercici derivades de les despeses amb finançament afectat, ja que aquestes circumstàncies distorsionen el resultat pressupostari superàvit/dèficit de l'exercici d'una Entitat local.

III. Resultado presupuestario				
Nombre del Estado	Derechos reconocidos netos	Obligaciones Reconocidas Netas	Ajustes	Resultado Presupuestario
a. Operaciones corrientes	156.060.983,67	126.193.752,69		29.867.230,98
b. Otras operaciones no financieras	2.864.948,70	10.507.830,14		-7.622.881,44
I. Total operaciones no financieras (a+b)	158.965.932,37	136.701.582,83		22.264.349,54
II. Activos financieros	182.980,00	4.367.108,56		-4.184.128,56
III. Pasivos financieros	40.036.946,75	23.966.066,11		16.070.880,64
RESULTADO PRESUPUESTARIO DEL EJERCICIO (I+II+III)	199.185.859,12	165.034.757,50		34.151.101,62
AJUSTES:				
IV. Créditos gastados financiados con remanente de tesorería para gastos generales			0,00	
V. Desviaciones de financiación negativas del ejercicio			11.413.016,66	
VI. Desviaciones de financiación positivas del ejercicio			2.813.056,66	
RESULTADO PRESUPUESTARIO AJUSTADO (I+II+III+IV+V+VI)				42.751.061,42

El romanent de tresoreria

Els dos estats més importants de la liquidació del pressupost són el resultat pressupostari i el romanent de tresoreria.

RESULTAT PRESSUPOSTARI: mostra el grau d'execució del pressupost en finalitzar l'any, a 31 de desembre, indicant la relació existent entre els drets liquidats nets del període i les obligacions reconegudes netes, de la comparació de les quals s'obtindrà el dèficit o superàvit de l'exercici.

ROMANENT DE TRESORERIA: mostra la situació financera de l'ens local en finalitzar l'exercici. És un estat comptable que ofereix dades acumulatives de l'exercici que es tanca i dels anteriors, així com del seu resultat, si és positiu i s'han realitzat les necessàries provisions, constitueix una font de finançament de majors despeses pressupostàries. El romanent de tresoreria s'ha de calcular tenint en compte la minoració dels drets pendents de cobrament que es considerin difícil o impossible de recaptar.

Un resultat negatiu del romanent de tresoreria indica una falta de liquiditat que obliga a l'ajuntament a aprovar el pressupost nou amb un superàvit per absorbir l'import d'aquest descobert, és a dir, s'han d'augmentar els ingressos o reduir les despeses previstes inicialment..

Esquema del remanenete de tresoreria (simplificat) Exercici 2003 (31-12-2003)

(+)- Existència en caixa	(+)100.000
(+)- Pendent d'ingrés a 31-12-2003	
Deutors del pressupost d'exercicis anteriors i d'estats no pressupostaris	(+) 550.000
Ajust per morositat, insolvències	(-) 10.000
TOTAL	(+) 640.000
(-) Pendent de pagament a 31-12-2003	(-) 620.000
ROMANENT DE TRESORERIA	(+) 20.000

Balanç i patrimoni net

El Balanç presenta la posició patrimonial d'una entitat en un moment determinat.

S'estructura en dues masses patrimonials: l'actiu recull els béns i drets de l'entitat; el passiu recull les obligacions o deutes exigibles per tercers a l'entitat i els fons propis de l'entitat.

ACTIUS

béns i drets de l'entitat en un moment determinat.

Exemple: instal·lacions, maquinària, diners, etc.

ACTIUS NO CORRENTS: elements del patrimoni destinats a servir de manera permanent o a llarg termini o inversions financeres amb venciment, venda o realització superior a un any.

I) Immobilitzat intangible (patents, aplicacions informàtiques, etc.)

II) Immobilitzat material (maquinària, etc.)

III) Inversions immobiliàries (terrenys, construccions, etc.)

IV) Inversions en empreses del grup i associades llarg termini (accions, crèdits, etc.)

V) Inversions financeres a llarg termini

VI) Actius per impostos diferits

ACTIUS CORRENTS: aquells que s'espera vendre, consumir o realitzar en un any; actius financers mantinguts per negociar; efectiu i actius líquids equivalents.

I) Actius no corrents mantinguts per a la venda (a l'espera de vendre en un any)

II) Existències (mercaderies, productes acabats, residus, etc.)

III) Deutors comercials i altres comptes per cobrar

IV) Inversions en empreses del grup i associades a curt termini

V) Inversions financeres a curt termini

VI) Efectiu i altres actius líquids equivalents.

VII) Periodificacions

Balanç i patrimoni net

PASSIUS

deutes i obligacions amb creditors en un moment determinat.

PASSIUS NO CORRENTS: generalment deutes a llarg termini.

- I) Provisions a llarg termini
- II) Deutes a llarg termini
- III) Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini
- IV) Passiu per impostos diferits

PASSIUS CORRENTS: obligacions a l'espera de liquidar o amb un venciment a curt termini (1 any) i passius financers inclosos en la cartera de negociació.

- I) Passius no corrents vinculats a actius mantinguts per a la venda.
- II) Provisions a curt termini
- III) Deutes a curt termini
- IV) Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini
- V) Creditors comercials i altres comptes a pagar.
- VI) Periodificacions

PATRIMONI NET = ACTIUS - PASSIUS

El control dels pressupostos

Els pressupostos municipals i la seva execució estan sotmesos a un [control polític](#), el que exerceixen el ple municipal i els regidors; i a un [control fiscal](#):

Controls Interns

- L'interventor ha de comprovar l'existència de crèdit adequat i suficient en les partides del pressupost per finançar la despesa proposada; si s'han respectat les normes de procediment i l'expedient està formalment complet; i si la despesa s'ajusta a la resta de la legalitat vigent.
- Control financer realitzat mitjançant procediments d'auditoria segons la normativa del sector públic.
- Control d'eficàcia per verificar el grau de compliment dels objectius, anàlisi del cost de funcionament i rendiment dels respectius serveis o inversions.

Controls Externs

- Són funcions del Tribunal de Comptes la fiscalització de l'activitat economicofinancera del sector públic i l'enjudiciament de la responsabilitat comptable en què incorrin els qui tinguin al seu càrrec el maneig de béns, cabals o efectes públics.

A Catalunya està funció la realitza la Sindicatura de Comptes, els informes de la qual es transmeten al Parlament de Catalunya i als ens fiscalitzats.

Fonts d'informació pressupostària i Glossari de termes

Entenent un pressupost municipal

Fonts d'informació pressupostària

- a) L'Ajuntament del Municipi. A través del seu web o mitjançant una petició d'informació.
- b) Regidors de l'Ajuntament.
- c) Rendició de comptes de l'Estat: <http://www.rendiciondecuentas.es/>
- d) Tribunal de comptes de la Comunitat Autònoma: <http://www.rendiciondecuentas.es/es/enlaces/>
- e) Oficina virtual de comptabilitat pública local: <http://www.oficinavirtual.pap.meh.es/sitios/oficinavirtual/es-ES/ContabilidadPublicaLocal/Paginas/Objetivo.aspx>
- f) Tribunal de comptes Europeu: <http://www.eca.eu>

WEBS D'AJUDA

- a) Plataforma Auditoría Ciudadana de la Deuda: <http://auditoriaciudadana.net/>
- b) Observatorio Ciudadano Municipal: <http://ocmunicipal.net/>
- c) Federación Española de Municipios y Provincias: <http://www.femp.es/>

Glossari de termes

